

Sarajevo, 10.10.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
03.10.2022. – 07.10.2022.

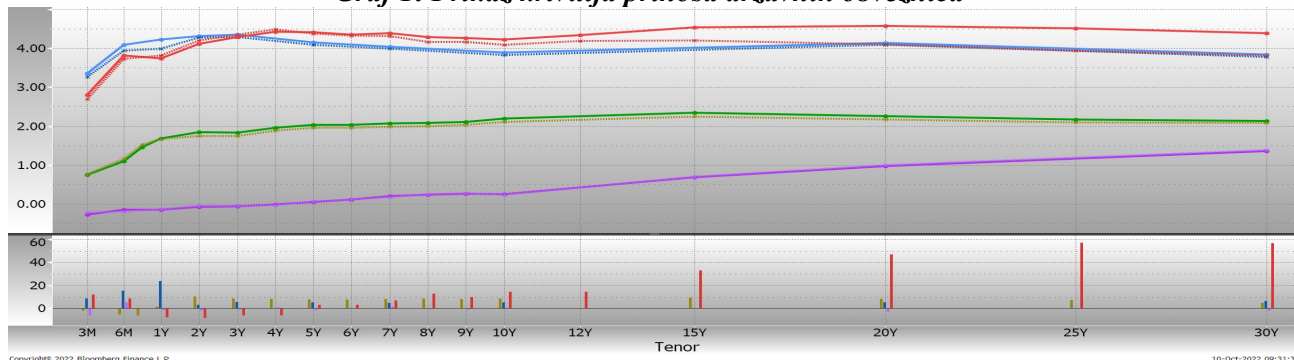
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	30.9.22	-	7.10.22	30.9.22	-	7.10.22	30.9.22	-	7.10.22	30.9.22	-	7.10.22
2 godine	1.76	-	1.87	4.28	-	4.31	4.23	-	4.17	-0.05	-	-0.07
5 godina	1.96	-	2.04	4.09	-	4.14	4.39	-	4.43	0.07	-	0.05
10 godina	2.11	-	2.19	3.83	-	3.88	4.09	-	4.24	0.24	-	0.25

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	30.9.22	-	7.10.22
3 mjeseca	0.801	-	0.784
6 mjeseci	1.156	-	1.103
1 godina	1.710	-	1.717

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 07.10.2022. godine (pune linije) i 30.09.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Kao i tjedan ranije i protekli tjedan obilježila su veoma volatilna kretanja prinosa obveznica eurozone, a koja su najvećim dijelom bila pod utjecajem razolikih ekonomskih pokazatelja objavljenih za tržište SAD. Početkom tjedna je nastavljen pad prinosa nakon što su objavljeni loši podatci za prerađivački sektor u SAD. Prinosi su nastavili da bilježe pad i u utorak zbog špekulacije da bi središnje banke mogle izmijeniti agresivne politike povećanja kamatnih stopa kako bi spriječile veće usporenje ekonomskih aktivnosti. Tome je doprinijela i odluka Središnje banke Australije (RBA) da poveća referentnu kamatnu stopu za 25 baznih bodova, duplo manje od očekivanog povećanja od 50 baznih bodova. Ipak, već sredinom tjedna prinosi obveznica su korigirani na više, nakon što je uslijedilo objavljivanje pozitivnih ekonomskih podataka za SAD, a posebno podataka sa tržišta rada na kraju tjedna. Rast prinosa je nastavljen do kraja tjedna. Na tjednoj razini prinosi njemačkih obveznica su povećani između 8 i 11 baznih bodova, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili rast od 19 do 24 bazna boda. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's objavila je ažurirane informacije o Italiji upozorivši da teži uvjeti financiranja, povećana inflacija, rizici povezani sa ponudom energenata iz Rusije i kompleksniji politički ambijent utječu na izgled gospodarskoga rasta zemlje i dinamiku duga. Agencija Moody's je 30.09. preskočila redovnu, zakazanu, reviziju rejtinga Italije (Baa3 sa negativnim izgledima). Razlika između desetogodišnjih njemačkih i italijanskih obveznica na kraju tjedna je iznosila 251 bazni bod.

Izjave članova UV ECB su potvrdile očekivanja da je neophodno nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa na dolazećim sastancima u listopadu i prosincu. Prema objavljenom zapisniku sa posljednje sjednice UV ECB neki od zvaničnika su preferirali povećanje kamatnih stopa za 50 baznih bodova u rujnu, ali su se na kraju priključili konačno dogovorenom povećanju od 75 baznih bodova. Istovremeno, potvrdili su da taj korak ne bi trebalo da predstavlja signal da će promjene u kamatnim stopama biti slične na budućim sjednicama. Predsjedatelj savjetodavnog vijeća ECB Enria je izjavio da europske banke ne uzimaju ozbiljno u obzir ekonomske rizike na vidiku jer uživaju u beneficijama rastućih prihoda zbog visokih kamatnih stopa.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	RUJAN	48,5	48,4	49,6
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	RUJAN	48,9	48,8	49,8
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	RUJAN	48,2	48,1	48,9
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	KOLOVOZ	43,2%	43,3%	38,0%
5.	Maloprodaja – EZ (G/G)	KOLOVOZ	-1,7	-2,0%	-1,2%
6.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	KOLOVOZ	-4,1%	-1,7%	-5,1%
7.	Maloprodaja – Italija (G/G)	KOLOVOZ	-	4,3%	4,1%
8.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	KOLOVOZ	-5,5%	-4,1%	-11,0%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	KOLOVOZ	2,3%	2,1%	-0,8%
10.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	KOLOVOZ	-1,5%	1,2%	-1,2%
11.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	KOLOVOZ	4,3%	5,5%	5,4%
12.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	KOLOVOZ	-	5,4%	-23,1%
13.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	KOLOVOZ	-	3,1%	0,2%
14.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijar. EUR)	KOLOVOZ	4,7	1,2	3,4
15.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijar. EUR)	KOLOVOZ	-14,43	-15,30	-14,79
16.	Bilanca tekućeg računa – Francuska (u milijar. EUR)	KOLOVOZ	-	-5,1	-5,3
17.	Odnos duga i GDP-a Italija (tromjesečno)	II tromjesečje	-	6,0%	9,0%
18.	Stopa inflacije – Nizozemska (final.)	RUJAN	17,1%	17,1%	13,7%
19.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	RUJAN	-	17,7	40,4
20.	Stopa nezaposlenosti – Irska	RUJAN	-	4,3%	4,3%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili rast između 5 i 6 baznih bodova. Na rast prinosa je utjecalo objavljivanje ekonomskih podataka, prije svega ISM indeksa uslužnog sektora (iznad očekivanja), te pozitivnih podataka sa tržišta rada, a što je u konačnici utjecalo na rast očekivanja da će Fed nastaviti sa povećanjem referentne kamatne stope u naredom razdoblju. Tržišni sudionici očekuju da će Fed početkom narednog mjeseca realizirati četvrto uzastopno povećanje stope od početka godine u iznosu od 75 baznih bodova. Cijene fjučersa povezanih sa monetarnom politikom Feda implicirale su vjerojatnoću od 92% da će Fed, na sjednici početkom studenog, povećati referentnu kamatnu stopu na raspon od 3,75%-4,0%. Navedeno predstavlja porast u odnosu na vjerojatnoću od 85% u odnosu na razdoblje prije objavljivanja podataka sa tržišta rada.

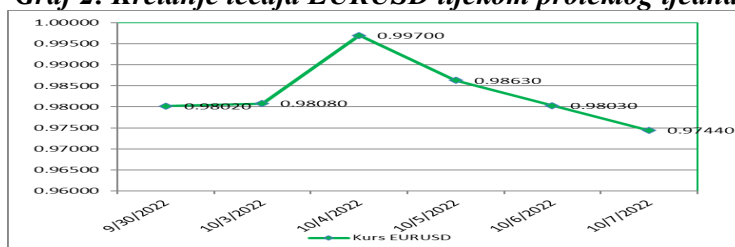
Predsjednica Feda iz San Francisca Daly još jednom je istaknula da podržava rast referentne kamatne stope i restriktivnu monetarnu politiku Feda u narednom razdoblju. Daly je istaknula kako podatci ukazuju na to da se inflacija kreće prema razinama višim od 6%, što negativno utječe na nezaposlenost i plaće, te da Fed treba dalje povećati stope kako bi se „srušili” inflatorni pritisci. Istovremeno, član FOMC-a Jefferson je izjavio da je Fed predan poduzimanju daljih koraka potrebnih za smanjenje inflacije i snižavanje cijena. Predsjednik Feda iz Njujorka Williams je izjavio da Fed „ima još posla” kako bi se smanjila inflacija i uravnotežila gospodarska aktivnost na održiviji način, te je upozorio da će stopa nezaposlenosti najvjerojatnije rasti kao dio tog procesa.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje	
1.	Trgovinska bilanca (u milijard. USD)	KOLOVOZ	-67,7	-67,4	-70,5
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	30. rujna	-	-14,2%	-3,7%
3.	Veleprodajne zalihe (M/M) final.	KOLOVOZ	1,3%	1,3%	0,6%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	1. listopada	204.000	219.000	190.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	24. rujna	1.350.000	1.361.000	1.346.000
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	RUJAN	51,8	52,0	51,5
7.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	RUJAN	49,2	49,3	43,7
8.	Kompozitni PMI indeks (final.)	RUJAN	49,3	49,5	44,6
9.	Stopa nezaposlenosti	RUJAN	3,7%	3,5%	3,7%
10.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	RUJAN	255.000	263.000	315.000
11.	Promjena zaposlenih privatni sektor	RUJAN	275.000	288.000	275.000
12.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	RUJAN	20.000	22.000	27.000
13.	Tvorničke porudžbine	KOLOVOZ	0,0%	0,0%	-1,0%
14.	Porudžbine trajnih dobara F	KOLOVOZ	-0,2%	-0,2%	-0,1%
15.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	KOLOVOZ	-0,3%	-0,7%	-0,6%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 0,9802 na razinu od 0,9744.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Premijerka Truss je bila primorana na poražavajući zaokret u politici i to za manje od mjesec dana otkako se nalazi na ovoj poziciji. Bila je prinuđena da poništi smanjenje najviše stope poreza na dobit kako bi se usporila previranja na financijskom tržištu, ali i previranja u partiji kojoj pripada. Ministar financija Kwarteng je izjavio da je ta odluka donesena sa „poniznošću i skrušenošću“ nakon što su neki poslanici bijesno reagirali na sugestije da bi javna potrošnja i potrošnja za socijalnu pomoć mogla biti smanjena kako bi se financiralo smanjenje poreza za najbogatije.

U prošlom tjednu BoE je ponovo potvrdila spremnost da kupi do 5 milijardi GBP dugoročnih obveznica sa ciljem obuzdavanja tržišta. Viceguverner BoE Cunliffe je u pismu koje je uputio Parlamentu istaknuo da nakon što se program kupovina državnih obveznica završi, isti će biti prekinut na neometan i uredan način, a što će se dogoditi u momentu kada BoE ocijeni da su rizici funkcioniranja tržišta smanjeni. U osnovi, BoE će obustaviti intervenciju na tržištu državnih obveznica kada se smire rizici funkcioniranja tržišta, a na temelju procjene tržišta, tržišnih uvjeta i količine državnih obveznica koje su kroz intervenciju kupljene.

Privatni sektor u ekonomiji Velike Britanije je tijekom prošlog mjeseca zabilježio najoštriju kontrakciju od zatvaranja ekonomije zbog pandemije Covid19 početkom prošle godine, čime su pojačani izazovi sa kojima se suočava premijerka Truss, koja naglašava njeno nastojanje ka poticanju ekonomskog rasta. Rejting agencija Fitch je smanjila outlook kreditnog rejtinga Velike Britanije na negativan iako je zadržan AA- rejting ove ekonomije. Viceguverner BoE Ramsden je izjavio da se BoE mora držati plana obuzdavanja inflacije, čak i u slučaju kada je to bolno za ekonomiju, dodajući da bi planovi smanjenja poreza predloženi od strane nove Vlade mogli pojačati izazove inflacije. Ramsden je istaknuo da koliko god bile teške posljedice za ekonomiju, MPC BoE treba da ostane na svom kursu i treba postaviti monetarnu politiku u pravcu povratka inflacije ka ciljanoj razini od 2%.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI prerađivački sektor F	RUJAN	48,5	48,4	47,3
2.	PMI uslužni sektor F	RUJAN	49,2	50,0	50,9
3.	PMI kompozitni indeks F	RUJAN	48,4	49,1	49,6
4.	PMI građevinski sektor	RUJAN	48,0	52,3	49,2
5.	Zvanične rezerve, promjena (u mil USD)	RUJAN	-	2.350	1.798

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,87751 na razinu od 0,87855. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,1170 na razinu od 1,1086.

JAPAN

Ministar financija Suzuki je u okviru novog upozorenja investitorima koji rasprodaju JPY istaknuo da je Japan spreman da preduzme „odlučne“ korake na deviznom tržištu ukoliko se nastavi snažna volatilnost JPY. Naglasio je važnost stabilnog kretanja valutnih tečajeva i nepoželjnost oštih i jednostranih pokreta. Prema rezimeu mišljenja sa rujanskog sastanka BoJ, većina kreatora monetarne politike BoJ smatra da bi inflacija mogla premašiti početna očekivanja, dok je jedan član Odbora dodao da je važno priopćiti strategiju izlaska iz ultrastimulativne monetarne politike kada bude vrijeme za to. Prema njihovom mišljenju postoji rizik da inflacija značajno odstupa od osnovnog scenarija djelomično zbog utjecaja kretanja deviznog tečaja. Premijer Kishida je izjavio da će Japan poduzeti sve potrebne mjere da obuzda rastuće cijene električne energije za kućanstva i poduzeća, jer slab JPY potiče inflaciju, a strahovi od globalne recesije predstavljaju velike rizike za ekonomiju Japana.

Sa ciljem ublažavanja štete nastale rastućom inflacijom kreatori monetarne politike pozivaju kompanije da povećaju plaće, što je od suštinskog značaja za pokretanje ciklusa održivog rasta većih plaća, rasta osobne potrošnje kao i poslovnih investicija.

BoJ je tijekom proteklog tjedna izrazila oprezno optimističan stav u vezi s potrošnjom, izražavajući suglasnost sa stavom Vlade da će ponovno otvaranje granica tijekom narednog tjedna potaći dolazak stranih turista i pomoći ekonomiji Japana da izvuče koristi od slabog JPY. U tromjesečnom izvješću o regionalnim ekonomijama, BoJ je upozorila da neki proizvođači uočavaju slabljenje inozemne tražnje, što je znak da dugotrajno ograničenje ponude i usporavanje globalnog ekonomskog rasta smanjuju izgleda za izvoz.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – Tokio	RUJAN	2,8%	2,8%	2,9%
2.	Povjerenje velikih kompanija prerađ. sektora	III tromjesečje	13	14	13
3.	Povjerenje velikih kompanija uslužnog sektora	III tromjesečje	15	11	13
4.	PMI prerađivački sektor F	RUJAN	51,0	50,8	51,5
5.	PMI uslužni sektor F	RUJAN	51,9	52,2	49,5
6.	PMI kompozitni indeks F	RUJAN	50,9	51,0	49,4
7.	Monetarna baza (G/G)	RUJAN	-	-3,3%	0,4%
8.	Potrošnja kućanstava (G/G)	KOLOVOZ	6,7%	5,1%	3,4%
9.	Realne zarade (G/G)	KOLOVOZ	-1,8%	-1,7%	-1,8%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 141,88 na razinu od 141,59. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 144,74 na razinu od 145,25.

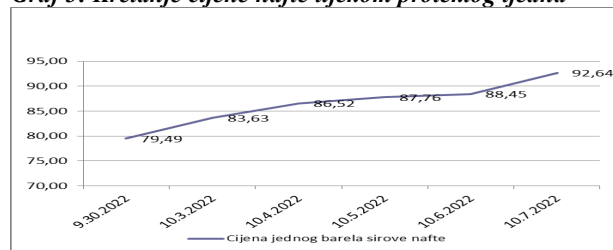
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,49 USD (81,10 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju rasta, uglavnom zbog iščekivanja odluka OPEC+ o smanjenju obujma ponude nafte.

Početkom tjedna iz OPEC-a je priopćeno da će razmotriti smanjenje proizvodnje nafte za više od milijun barela dnevno, kako bi podržali cijenu ovog energenta. Ovo smanjenje bi bilo najveće od početka Covid19 i ne uključuje dodatna dobrovoljna smanjenja od strane pojedinačnih članova. Pomenuto smanjenje bi bilo drugo uzastopno mjesečno smanjenje, nakon smanjenja proizvodnje za 100.000 barela iz prošlog mjeseca. Narednog dana su ista očekivanja dala dalji poticaj rastu cijene nafte. Očekivalo se da bi OPEC+ mogao dogovoriti da smanjenje iznosi 2 milijuna barela dnevno, dok snažna tražnja i sankcije uvedene Rusiji na izvoz nafte također daju podršku rastu cijene ovog energenta.

Tijekom trgovanja u četvrtak, cijena je nastavila sa rastom, te se našla blizu najviše razine u posljednja tri tjedna nakon što je OPEC+ donio odluku o smanjenju ponude nafte za 2 milijuna barela dnevno. Predsjednik SAD Biden je izrazio razočarenje ovom odlukom, te je istaknuo da SAD tragaju za svim mogućim alternativama kako bi spriječile rast cijena ovog energenta. Krajem tjedna rast cijene je nastavljen pod utjecajem pomenute odluke OPEC+, unatoč zabrinutosti zbog recesije i rasta kamatnih stopa. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 92,64 USD (95,07 EUR), a u odnosu na prethodni tjedan cijena je povećana za čak 16,54%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

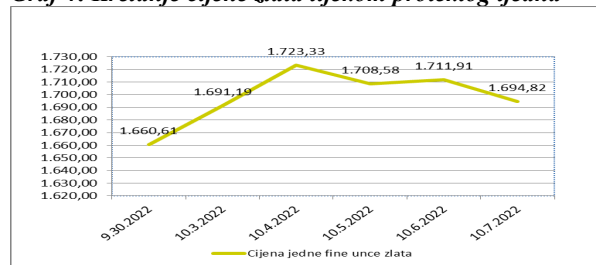
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.660,61 USD (EUR 1.694,15).

Početkom tjedna cijena zlata je povećana uglavnom zbog slabijeg USD, ali i pada prinosa državnih obveznica. Ipak, zlato je u rujnu zabilježilo šesti uzastopni mjesečni pad, što je označilo njegov najduži niz mjesečnih gubitaka u posljednje četiri godine.

Postupni pad cijene zlata započeo je od sredine tjedna, ponovo zbog kretanja USD, u ovom slučaju aprecijacije ove valute, te rasta prinosa na državne obveznice SAD. Pored toga, tržište je bilo u iščekivanju podataka sa tržišta rada u SAD koji su trebali dati naznake o daljem rastu kamatnih stopa Fed. Investitori uglavnom očekuju da će Fed na sastanku koji se održava 1. i 2. studenog povećati referentnu kamatnu stopu za 0,75%. Trenutno postoji vjerojatnoća od 92% da će Fed povećati kamatnu stopu u rasponu između 3,75% - 4,00% na sastanku u studenom.

Cijena zlata je u petak smanjenja, te je zabilježen pad ispod 1.700 USD po unci. Pad je uslijedio nakon što su objavljeni pozitivni podatci sa tržišta rada u SAD, koji su protumačeni kao signal da će Fed vjerojatno nastaviti sa daljim rastom kamatne stope. Naime, tržište rada u SAD je pokazalo elastičnost, što Fedu daje dovoljno prostora da agresivnije djeluje u pravcu suzbijanja inflacije. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.694,82 USD (EUR 1.739,35). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 2,06%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.